

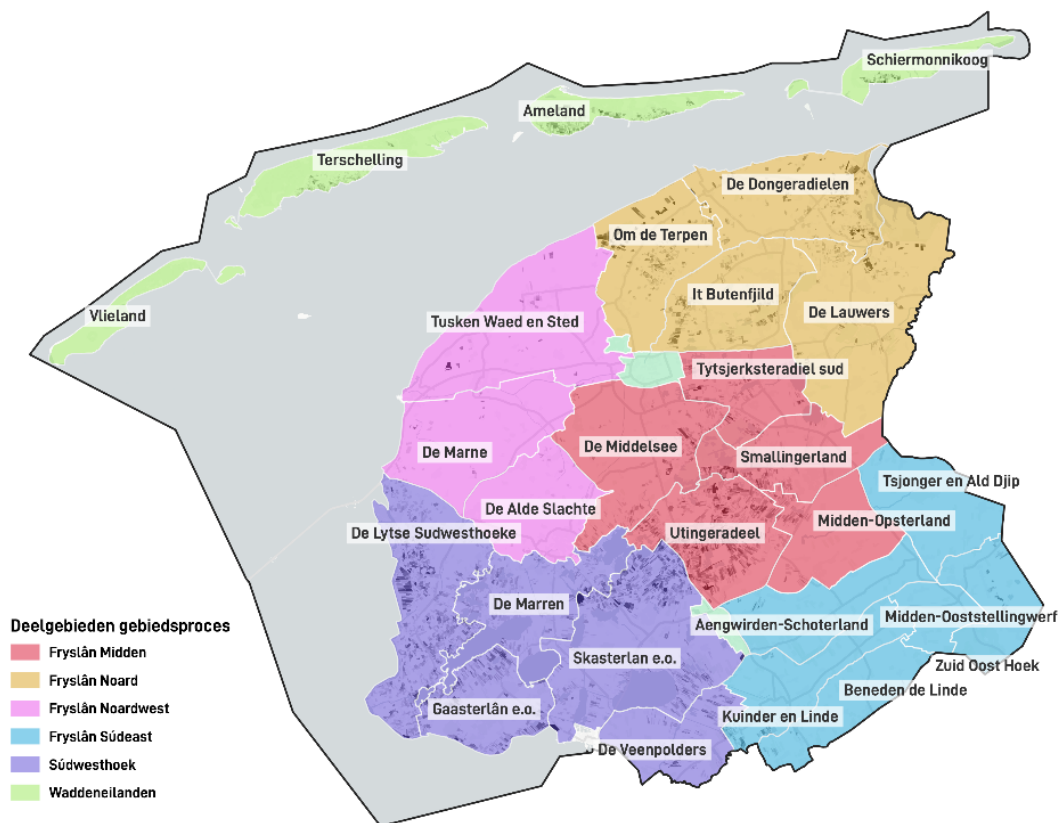
Gebiedsgerichte aanpak populatiebeheer grauwe gans

Tijdens de inventarisatieronde in 2025 en 2026 is met de verschillende gebiedspartijen, waaronder WBE's, terreinbeheerders, landbouwvertegenwoordigers en gemeenten, gesproken over een gebiedsgerichte aanpak van het populatiebeheer van de grauwe gans. Doel van deze aanpak is om de jaarlijks toenemende landbouwschade terug te dringen door effectieve beheermaatregelen te combineren met een structurele samenwerking tussen de betrokken partijen. Binnen de gebiedsplannen wordt ingezet op een samenhangend pakket van maatregelen gericht op het beperken van de reproductie en het beheersen van de omvang van de populatie. Daarbij wordt nadrukkelijk gekeken naar de specifieke kenmerken, kansen en knelpunten binnen elk gebied. De uitvoering vraagt om een gezamenlijke inspanning van jagers, grondeigenaren en -gebruikers, terreinbeherende organisaties en overige belanghebbende zoals gemeenten, waarbij de FBE een coördinerende rol vervult.

Op basis van het schadebeeld en de verspreiding van de grauwe gans is Fryslân opgedeeld in zes deelgebieden:

1. *Súdwesthoek;*
2. *Waddeneilanden;*
3. *Fryslân Midden;*
4. *Fryslân Noard;*
5. *Fryslân Noardwest*
6. *Fryslân Súdeast*

De volgorde waarin de deelplannen worden uitgewerkt is gebaseerd op de omvang van de problematiek en de urgentie binnen de verschillende gebieden.

Figuur 1. Deelgebieden gebiedsproces populatiebeheer grauwe gans.

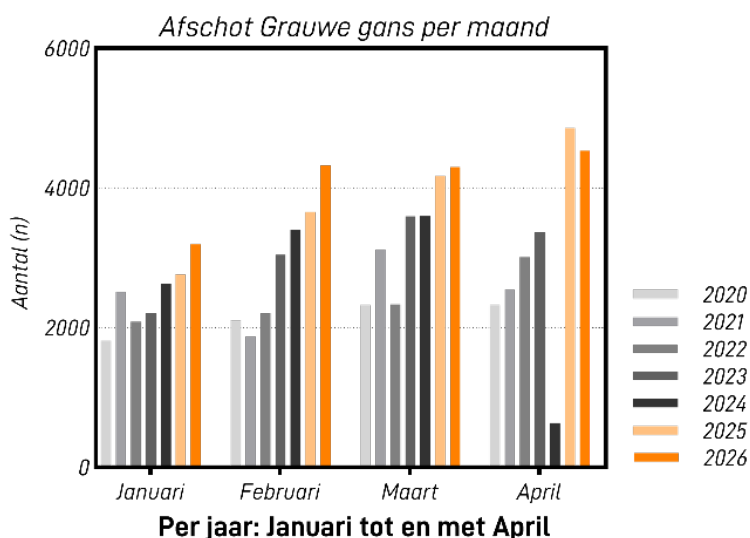
Gebiedsplan Súdwesthoek

Het eerste gebiedsplan, Gebiedsplan Súdwesthoek, is begin mei in concept gedeeld met de betrokken WBE's, landbouwvertegenwoordigers en terreinbeheerders. In juni worden de voorgestelde maatregelen en randvoorwaarden gezamenlijk besproken. Het conceptplan is nadrukkelijk bedoeld als startpunt voor het gesprek. Op basis van de ontvangen reacties, gebiedskennis en praktijkervaring van de betrokken partijen wordt de inhoud waar nodig aangepast en verder uitgewerkt. De ontvangen reacties worden vervolgens verwerkt in een tweede versie van het plan. Op basis daarvan kan een definitieve versie worden vastgesteld. Tegelijkertijd worden voor de overige deelgebieden conceptplannen opgesteld, zodat ook daar de inhoudelijke gesprekken met gebiedspartijen kunnen worden gestart. Op deze wijze wordt stap voor stap gewerkt aan een doelmatige en gebiedsgerichte aanpak van de grauwe gans in Fryslân.

Afschot grauwe gans eerste kwartaal

In het eerste kwartaal van 2026 zijn in totaal 11.814 grauwe ganzen geschoten. Dat zijn circa 1.300 meer ganzen dan in dezelfde periode van 2025. Deze stijging sluit aan bij de ingezette intensivering van het populatiebeheer en vormt een positieve ontwikkeling in het licht van de toenemende landbouwschade die door deze soort wordt veroorzaakt. Binnen de gebiedsplannen wordt momenteel verkend hoe maatregelen zoals koppelafschot en winterbeheer doelmatig kunnen worden ingezet binnen de verschillende deelgebieden. Naar verwachting zal de gebiedsgerichte aanpak bijdragen aan een verdere verbetering van de beheerresultaten, mede door een betere afstemming tussen de verschillende gebiedspartijen en een sterkere ondersteuning van uitvoerende jagers. Beheer van grauwe ganzen op grond van de huidige vergunning populatiebeheer is mogelijk tot en met september.

Sinds mei 2026 is daarnaast het gebruik van PCP/luchtdrukgeweren toegevoegd aan de vergunning populatiebeheer grauwe gans. Hiermee krijgen gemachtigde jachtaktehouders extra mogelijkheden om ganzen te beheren op locaties waar het gebruik van hagel- of kogelgeweren minder wenselijk of praktisch is, zoals nabij bebouwing, recreatierreinen, golfbanen of binnen bepaalde natuurgebieden. Voor het gebruik van een luchtdrukgeweer is naast de machtiging een persoonlijk draagverlof vereist dat via de politie moet worden aangevraagd. Deze mogelijkheid staat uitsluitend open voor jachtaktehouders.

Figuur 2. Afschot grauwe gans eerste kwartaal per jaar 2020 - 2026.

Legselbeheer grauwe gans

De periode voor het uitvoeren van legselbeheer van de grauwe gans is eind mei afgesloten. Ook dit jaar hebben naast de WBE's en jagers verschillende terreinbeherende organisaties, agrariërs, gemeenten en andere grondeigenaren/gebruikers uitvoering gegeven aan deze maatregel. Om de effectiviteit van het legselbeheer goed te kunnen evalueren, verzoekt de FBE alle gemachtigde uitvoerders om de resultaten tijdig te registreren. Deze gegevens zijn van groot belang om inzicht te krijgen in de omvang van de uitvoering en de bijdrage van legselbeheer aan het provinciale populatiebeheer van de grauwe gans.

Julitelling ganzen 2026

De jaarlijkse julitelling vormt een belangrijke basis voor de monitoring van de ganzenpopulatie in Fryslân. De telgegevens geven inzicht in de ontwikkeling van de populatie binnen de verschillende beheergebieden en vormen een essentieel onderdeel van de gebiedsgerichte aanpak. Na de succesvolle pilot in 2025 met de SOVON Avimap-app is de provinciale financiering voor verdere uitrol helaas uitgebleven, ondanks de positieve ervaringen van de deelnemende WBE's en de vermindering van de administratieve lasten voor zowel tellers als telcoördinatoren.

De FBE realiseert zich dat de uitvoering van de julitelling, net als andere werkzaamheden binnen schadebestrijding en populatiebeheer, veel inzet vraagt van jagers en WBE's. Daarom blijft de FBE zich richting de provincie inzetten voor een structurele ondersteuning van de inzet die WBE's leveren. Tegelijkertijd blijven betrouwbare telgegevens van groot belang. De kennis en ervaring van lokale tellers leveren een unieke bijdrage aan het inzicht in de ontwikkeling van de ganzenpopulatie binnen Fryslân. Deze gegevens vormen niet alleen een belangrijke basis voor de evaluatie van het beheer, maar ook voor toekomstige vergunningverlening en beleidsontwikkeling.

De FBE vraagt de WBE's daarom om ook dit jaar weer deel te nemen aan de julitelling en zo gezamenlijk bij te dragen aan een sterke en betrouwbare basis voor het ganzenbeheer in Fryslân.